Yleis- ja asemakaavojen luonnonsuojeluvarausten toteuttaminen

Kaupunkirakennelautakunta 11.11.2026
7851/11.00.01/2026

Valmistelijat / lisätiedot:
ympäristönsuojelusuunnittelija Anniina Le Tortorec, puh. 044 718 2143
kaupunginmetsänhoitaja Mika Nevalainen, puh. 044 718 5269
kiinteistöjohtaja Lauri Lytsy, puh. 044 718 5505
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

elinvoimajohtaja Timo Antikainen

Kaupunkirakennelautakunta päättää hyväksyä luonnonsuojelualueiden perustamisen asemakaavan luonnonsuojeluvaraukselle Valkeisenrinne-kiinteistölle 297-31-9908-2 sekä yleiskaavojen suojeluvarauksille määräaloille 297-426-8-165, 297-455-1-33 ja 297-410-26-0.

Päätös

Selostus

Kuopion kaupungin uutta strategiaa toteuttavassa Kukoistava Kuopio -ohjelmassa on asetettu tavoitteeksi suojella 500 ha lisää kaupungin metsiä ja soita. Myös kaupunginvaltuuston vuonna 2024 hyväksymässä luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmassa (Lumo) tavoitteena on lisätä luonnonsuojelualueita siten, että suojelualueet kattavat vähintään 10 % kaupungin metsä- ja suopinta-alasta. Tämä tarkoittaa noin 500 ha:n lisäystä nykyiseen suojelualueverkostoon, jonka pinta-ala vuonna 2025 oli noin 750 ha. Myös strategisessa metsäsuunnitelmassa on linjattu, että luonnonsuojelualueiden määrää pyritään lisäämään. Lisäksi Kuopio on sitoutunut luontokadon torjuntaan yhdessä muiden Suomen kymmenen suurimman kaupungin kanssa Espoon Luontofoorumissa syyskuussa 2025.

Syksyllä 2025 kaupunginhallitus hyväksyi kuntalaisaloitteiden pohjalta periaatepäätöksen 250 hehtaarin suojelemisesta luontolahjana 250-vuotiaalle Kuopiolle. Periaatepäätöksessä linjattiin, että suojeltavat alueet valitaan huolella Metso-ohjelman kartoitusten ja muiden luontotietojen perusteella, alueet rajataan pois metsänhoidon piiristä ja valmistellaan suojeluun tulevina vuosina. Suojelu toteutettaisiin esimerkiksi entisen ELY-keskuksen, nykyisen elinvoimakeskuksen, tarjoaman rahoituksen avulla. Luontolahja 250-vuotiaalle Kuopiolle periaatepäätöksessä mainitut 250 hehtaaria sisältyvät kaupungin strategian ja Lumo-ohjelman mukaiseen 500 hehtaarin tavoitteeseen.

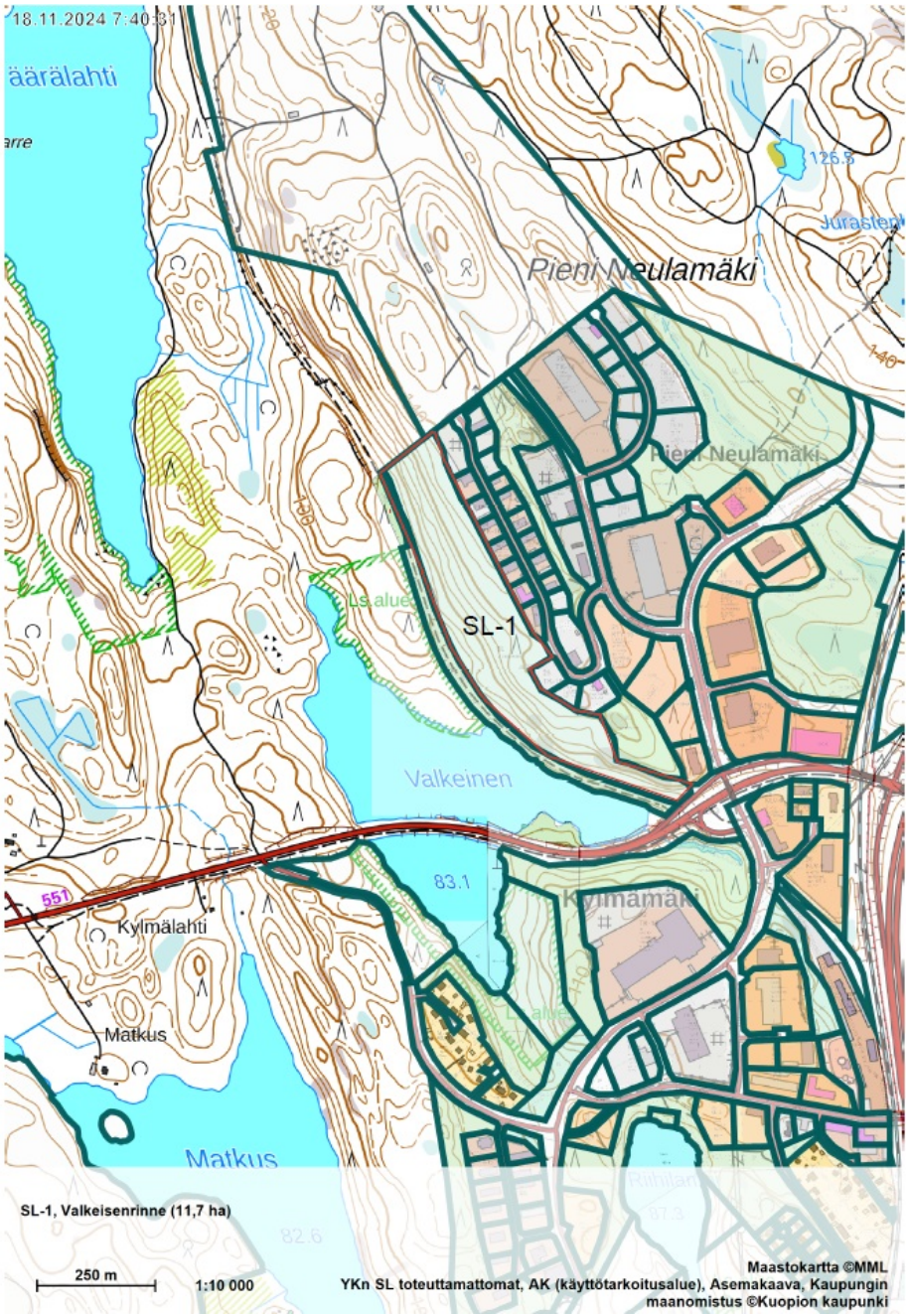
Yleis- ja asemakaavojen luonnonsuojeluvarausten toteuttaminen toteuttaa Lumo-ohjelmassa olevaa toimenpidettä 2.6 ”Suojelemme kaupungin maalla sijaitsevat asema- ja yleiskaavojen mukaiset luonnonsuojeluvaraukset (SL-1) rauhoituspäätöksin”. Kyseessä olevat alueet on tunnistettu kunkin kaavan yhteydessä tehdyissä luontoselvityksissä luonnoltaan arvokkaiksi. Kaavojen luonnonsuojeluvarausten perustaminen virallisiksi luonnonsuojelualueiksi ei muuta

alueiden nykyistä käyttöä, vaan ainoastaan virallistaa niiden suojelun. Kaavojen luonnonsuojeluvarausten perustamisesta virallisiksi luonnonsuojelualueiksi on keskustelu Itä-Suomen elinvoimakeskuksen ja Lupa- ja valvontaviraston kanssa. Ympäristöministeriön linjauksen mukaisesti kohteiden suojeluun ei ole saatavilla valtion rahoitusta. Alueet ovat pienialaisia ja yhteensä niiden pinta-ala on noin 14,5 hehtaaria. Alueiden maanomistus säilyy Kuopion kaupungilla myös luonnonsuojelualueiden perustamisen jälkeen.

Nyt suojelualueiksi esitettävistä kaavojen luonnonsuojeluvarauksista isoin on vuonna 2009 voimaan tulleen Pienen Neulamäen eteläisen yritysalueen asemakaavan luonnonsuojeluvaraus. Kiinteistön nimi on Valkeisenrinne, kiinteistötunnus 297-31-9908-2. Kiinteistön pinta-ala on 11,8 ha. Loput kolme aluetta ovat yleiskaavojen luonnonsuojeluvarauksia ja määräaloja tiloista 297-426-8-165 (Lahnasaari 1,0 ha), 297-455-1-33 (Kirkkosaari 0,8 ha) ja 297-410-26-0 (Ryönänlahdensaari 0,4 ha). Lisäksi suojeltavaksi esitetään Ryönänlahden saarta vastapäätä olevaa pientä niemeä, jonka pinta-ala on noin 0,5 ha. Niemi on osa tällä hetkellä päivityksessä olevaa Suovu-Palosen osayleiskaavaa, johon se on tarkoitus merkitä perustettavaksi luonnonsuojelualueeksi. Kaavoittajan kanssa on keskusteltu siitä, että niemi voitaisiin jo perustaa suojelualueeksi yhdessä sen vieressä sijaitsevan Ryönänlahden saaren kanssa. Yhdessä niemi ja saari muodostavat ekologisen kokonaisuuden. Niemi on melko pienialainen eikä siihen kohdistu maankäytöllisiä paineita kaavoituksen suhteen, eikä sillä ole metsätaloudellista merkitystä. Alla on tarkemmat kuvaukset kohteista.

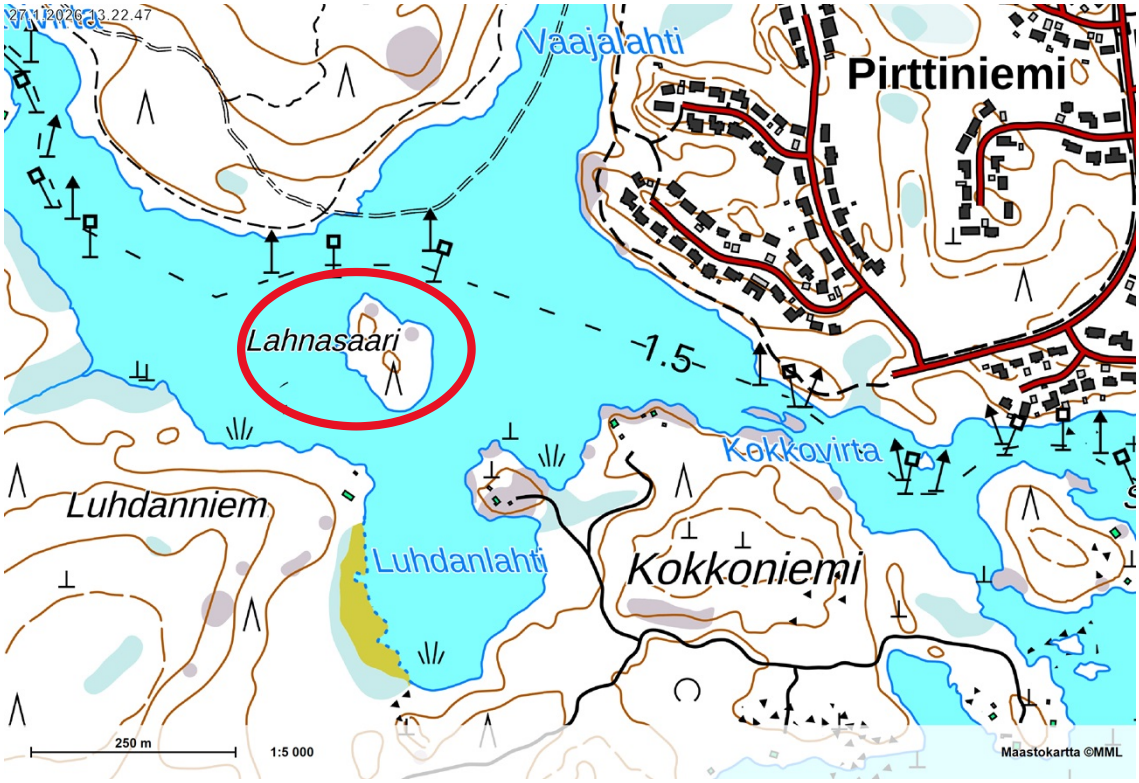
Pieni Neulamäki Valkeisenrinne -kiinteistö

Pienen Neulamäen suojelualuevaraus (asemakaavassa nimeltään Valkeisenrinne) sijaitsee Valkeinen nimisen järven pohjoispuolella ja rajoittuu olemassa olevaan luonnonsuojelualueeseen. Alueen pinta-ala on noin 11,8 hehtaaria. Alue on hyvin monimuotoinen ja liki kauttaaltaan arvokkaimman METSO I -luokan vanhan, monin paikoin selvästi yli 100-vuotiaan, puuston alue. Metsä kasvaa rinteessä, joka viettää melko jyrkästi lännen ja lounaan suuntaan. Metsä on pääosin lehtoa tai lehtomaista kangasta, mutta se on myös osin kallioinen, paikoin kivinen ja alaosastaan paahteinen. Alue rajautuu hoidettavaan paahdekohteeseen vanhan ratapohjan reunassa. Valkeisenrinteellä tavataan kaikkia perusmetsätyyppejämme. Metsän puulajisto on monimuotoinen, joskin havupuut kuusi ja mänty ovat pääpuulajeja. Yksittäisellä kuviolla pääpuulaji on rauduskoivu. Alueella on myös runsaasti lajistollisia arvoja ja siellä esiintyy mm. liito-oravaa, metsälehmusta, mustakonnanmarjaa, lehtokuusamaa, lehtomataraa, näsiää, ahokissankäpälää, haapariippusammalta, kantoraippasammalta, raidankeuhkojäkälää, palosuomujäkälää, pursukääpää, ruostekääpää, silokääpää, katkokääpää, mesipillikääpää, rusokääpää, lumokääpää, usvapikkumittaria ja kesäkuusamahitukoita.

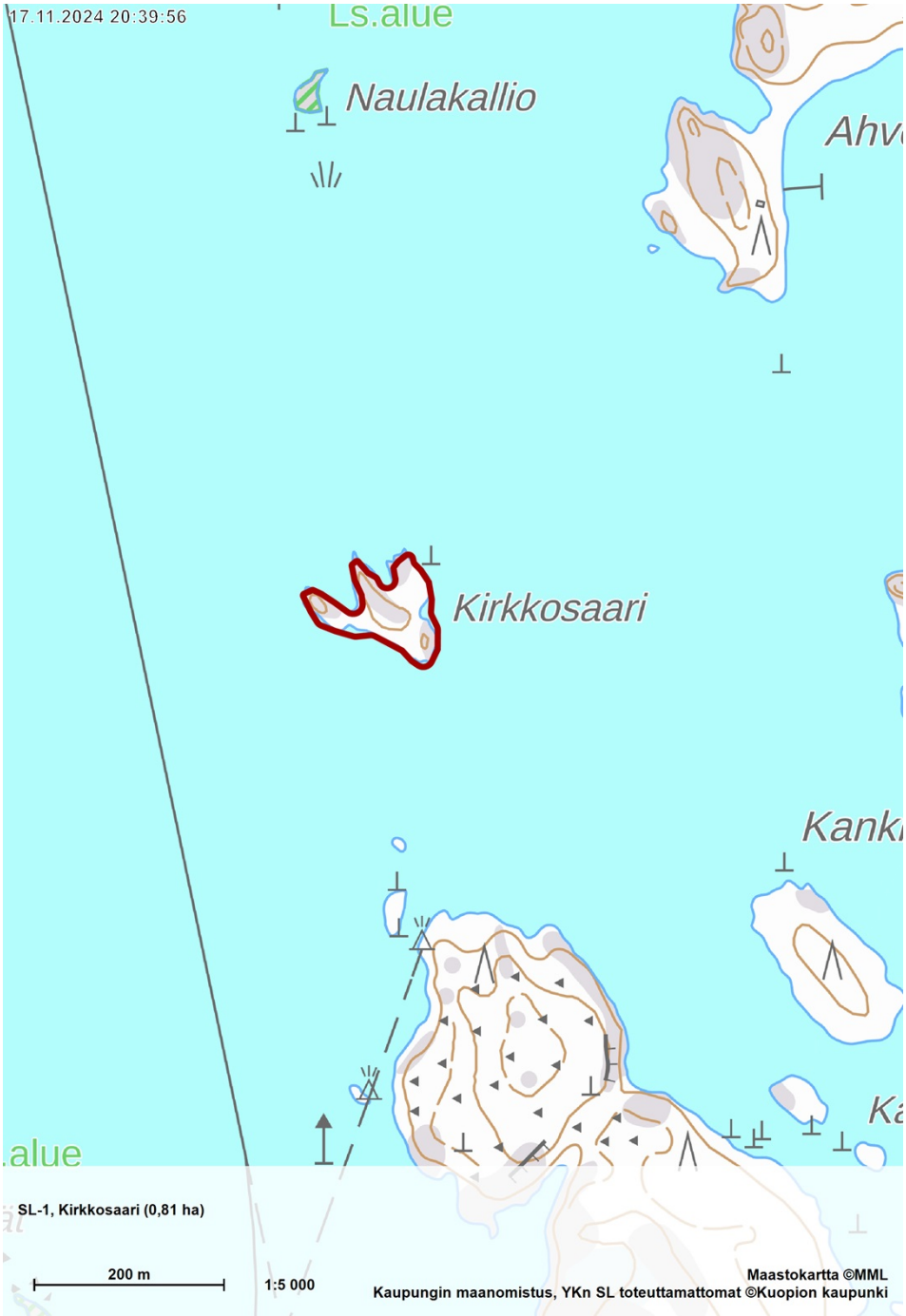
Lahnasaari

Lahnasaari sijaitsee ”askelkivenä” Pirttiniemen ja Luhdanniemen välissä Koiraveden ja Kallaveden erottavalla sokkeloisella vesialueella. Saari on sekapuustoinen noin 1,0 hehtaarin kokoinen kivennäismaan saari, jossa kasvaa pääosin tuoreen kankaan mäntyvaltaista sekametsää. Puusto on vaihtelevan kerroksellista ja varsin luonnontilaisen kaltaista, iältään pääosin noin 80–100-vuotiasta. Osa isoista männyistä on halkaisijaltaan yli 40 cm ja jonkin verran kilpikaarnaisia. Lehtipuustoa on etenkin rannoilla, mutta myös saaren sisäosissa. Saaressa kasvaa haapaa, koivua, raitaa, yksittäisiä tervaleppiä ja pieniä vaahteran taimia. Lahopuuta ei ole paljon ja se on pääosin pystyyn kuolleita koivuja ja muita lehtipuita. Keskellä saarta on pylväsmäinen, yli neljä metriä korkea kataja.

Kirkkosaari

Kirkkosaari sijaitsee Keski-Kalleveden saariston Natura-alueella Iivarinsalon länsipuolella. Keski-Kallaveden saaristo on erittäin arvokas linnuston suojelukohde. Kirkkosaaren lähellä sijaitsee muita pieniä suojeltuja saaria. Kirkkosaari on mäntyvaltainen noin 0,8 hehtaarin kokoinen kalliosaari. Saaressa on kolme pientä kuivan ja kuivahkon kankaan kallioselännettä ja niiden välissä kaksi tuoreen kankaan notkelmaa. Paikoin on myös pieniä isovarpuisia, lähinnä suopursua kasvavia soistumia. Saaren valtapuusto on mäntyjä, joiden joukossa on muutamia isompia aihkeja. Männikkö on kooltaan vaihtelevaa ja melko tiheääkin, iältään paikoin yli 100-vuotiasta. Notkelmissa on myös joitakin kuusia ja koivuja, rannoilla muutamia tervaleppiä. Läntisin kallioselänne on selvästi karuin ja vähäpuustoisin ja sikäli lähinnä kallioiden luontotyyppiä.

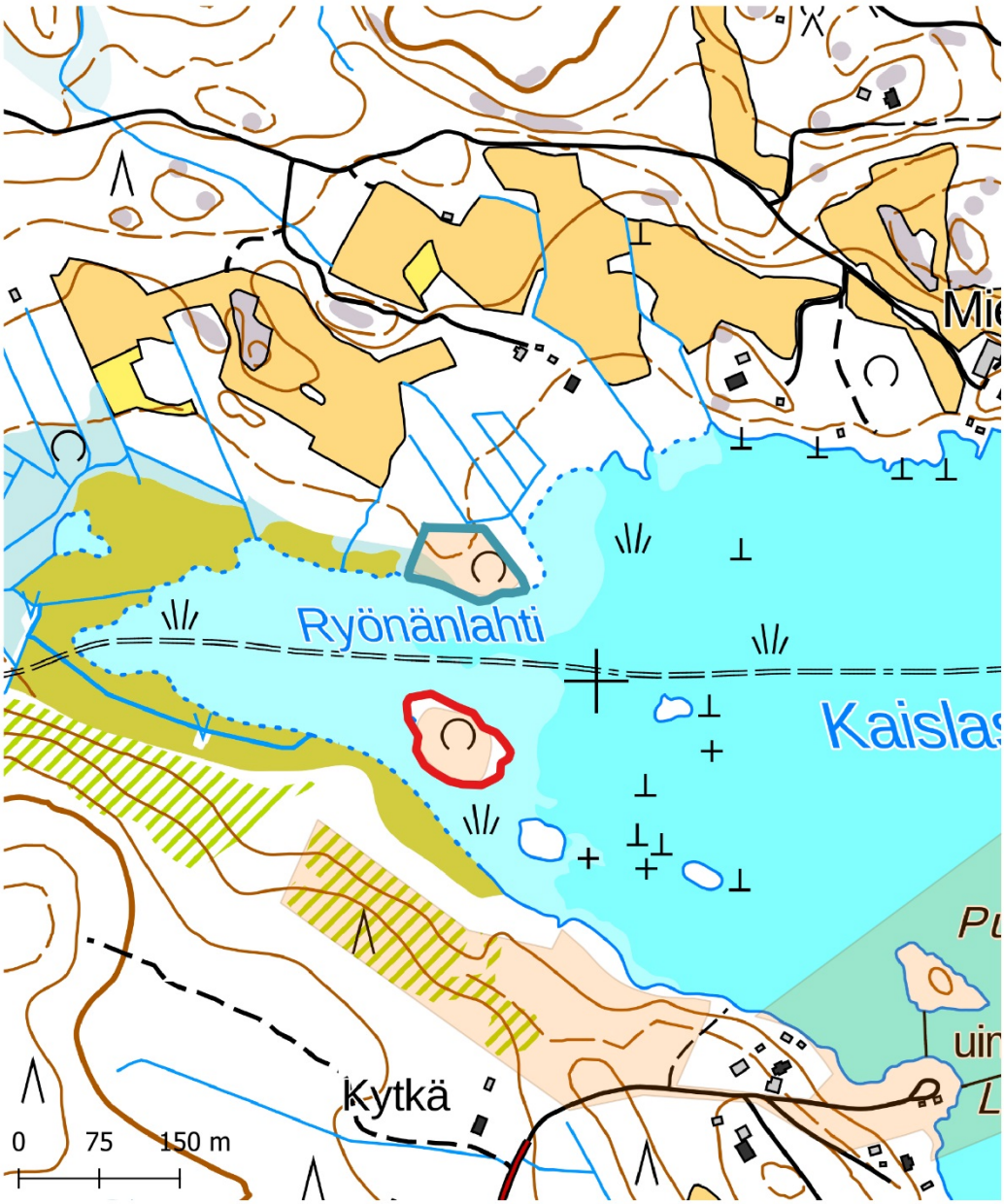

Ryönänlahden saari ja pieni niemi

Ryönänlahden saari Kaislastenlahdessa on puustoltaan monipuolinen noin 0,4 hehtaarin kokoinen luhtarantainen saari, jossa kasvaa lähinnä tuoreen kankaan mänty-haapavaltaista sekametsää. Ylispuina on muutamia isoja ja osin kilpikaarnaisia mäntyjä, joiden alla on monilajinen ja lahopuustoinen sekapuusto. Puuston on iältään vaihtelevaa ja sen vuoksi rakenteeltaan hyvin luonnontilaisen kaltaista. Lahopuusto on enimmäkseen koivua. Kenttäkerros on osin mustikka ja osin puolukkavaltaista. Vähän veden aikaan saari on luhdan kautta yhteydessä mantereeseen ja saareen pääsee kävelemään.

Ryönänlahden saarta vastapäätä oleva pieni niemi on noin 0,5 hehtaarin kokoinen Ryönänlahden pohjoisrannalle työntyvä saarimainen kangasmaaniemeke luhta- ja ruoikkoalueiden välissä. Niemekkeen sekapuusto on varsin luonnontilaista, lehtipuuvaltaista ja alueella on myös lahopuuta. Ylispuina on muutamia isoja mäntyjä sekä järeitä haapoja, joista

yhdessä on havaittu harmaapäätikan pesä. Kenttäkerros on lehtomaisen kankaan ja tuoreen kankaan sekoitusta. Lehtomaisilla alueilla on osin kuivien lehtojen piirteitä (valtalajeja ovat mm. puolukka, oravanmarja, lillukka ja kielo).

Kartassa Ryönänlahdensaari punaisella ja niemi sinisellä.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosääntö 33 § kohta 1.

Vaikutusten arviointi

Esitys on Kuopion kaupungin strategian mukainen. Suojelualueiden toteuttaminen tukee erityisesti kriittistä menestystekijää ”Terveellistä ja turvallista elämää tukeva elämisen ympäristö”. Esitys toteuttaa Viksu Kuopio -ohjelman, luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelman ja strategisen metsäsuunnitelman tavoitteita sekä kaupungin luontositoumusta.

Esitys edistää terveellistä elinympäristöä ja lähiluonnon monimuotoisuutta. Monimuotoiset metsät edistävät ihmisten hyvinvointia tarjoamalla virkistysmahdollisuuksia ja terveyshyötyjä. Ne myös tukevat kestävää yritystoimintaa ja työllisyyttä. Suojelualueet ylläpitävät metsäluonnon monimuotoisuutta ja ehkäisevät luontokatoa turvaamalla elinympäristöjä. Samalla ne toimivat tehokkaina hiilinieluina ja hiilivarastoina tukien kaupungin hiilineutraaliustavoitetta.

Liitteet 7851/2026 Vaikutusten ennakkoarviointi päätöksenteossa